

# પેહેલી ચોપડીના અર્થ.

૧૯૧૫ છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.  
જગજીવન દલપતરામ.



## અમદાવાદમાં

મામાની હવેલીમાં પુનામટેડ પ્રીં એન્ડ ૧૪૦  
એન્ડ ફ્રં “ લિમિટેડ ” ના પ્રેસમાં  
રાણછોડલાલ ગંગારામે છાપ્યા.

સન ૧૯૮૨ સંવત ૧૯૩૮

કિમ્મત ૧ આપાનો.

## ગુજરાતી પેહેલી ચોપડીના અર્થ.

પાઠ ૧ ભો.  
મા=માતા, છુછુ; જ-  
નેતા માડા.  
મા=ખેલેન.  
છે=હવાતી કે ચાલતી  
વેળા બતાવનાર  
શબ્દ.  
પાઠ ૨ ભો.  
ભુ=જળ, પાણી; નીર;  
ધરતી ભુમી. ગ.  
પા=પીવરાવ, આપાઆ-  
પાઠ ૩ ભો.  
પી=પેટમાં ઊતાર,  
ખાન કરે.  
પી=પેહિંચ.  
પાઠ ૪ થો.  
ખા=ખાના ખાપ, યા  
ખાપનો ખાપ.  
પુ=ખીજે પુરૂષ.  
પાઠ ૫ ભો.  
આ=પાસેની ચીજ,  
સ્વરમી ખીજે અક્ષર  
જો=દેખ, બાળ સરત

બતાવનાર શબ્દ.  
પાઠ ૬ થો.  
ધી=માખાખાતાવ્યાથી  
જે પદારથ નિકળે  
છે તે.  
ખા=ખમ.  
પાઠ ૭ ભો.  
એ=આલું.  
ખી=ખીજ, ખીયું.  
શું=કયું.  
પાઠ ૮ ભો.  
લે=ઝાલ્ય; પકડ.  
તે=તીજા પુરૂષ.  
પાઠ ૯ ભો.  
જી=વડીઆઈ. દાદી  
ના=નહીં, નકારે બ-  
તાવનાર શબ્દ.  
પાઠ ૧૦ ભો.  
હા=હકારે બતાવનાર  
શબ્દ વાર.  
રૂ=કપાસમાંથી નિક-  
ળેલો પદારથ.  
પાઠ ૧૧ ભો.

તાતા=રોટલો રોટલી,  
માખર.  
છી=ખરાખ, ખોટું;  
નકાર.  
પાઠ ૧૨ ભો.  
કે=કિવા, વા; અથ-  
વા; યા.  
ખાડિ=મોઢક લાડુ, ગ-  
ળ્યો પદારથ.  
જે=કોઈ, ગમએ.  
પાઠ ૧૩ ભો.  
હું=પોતે, પંડ.  
લેડિ=ઝાલું, પકડું.  
લેજે=ઝાલજે, પકડજે.  
પાઠ ૧૪ ભો.  
વાવા=ખેશ, સાર; શા-  
ભતું; શુંદીર.  
મારૂં=પાતાનું.  
તેલ=તલ પીલ્યાથીજે  
તત્વ નિકળે છે તે.  
આપ=દ.  
પાઠ ૧૫ ભો.  
હું=છર્જી, પેહેલા, પુરૂ

पतुं ज्येष्ठ पश्यन्.

मन=पेतामि.

लात=आलु.

पानि=म. मने.

प्राति=मिन्नन कहे.

प्रीति=पान कहे, गणे

डिताइ.

पाठ १६ ओ.

नय=सधाये, आले.

आपुं=पधाई.

आत=आत.

केम=शी रीते शा का

रलु शा मडि.

पाठ १७ ओ.

त्मां=ते ठेकाणे.

तल=तिल, ले मांथी ते

ल निकणे छे ते.

नडि=हीडु, आलु.

ते=आखा, पेला; वीनि

पुश्च.

पाठ १८ ओ.

हे=आप.

आनर=आलने दीवस.

जात=राधिला ओआ.

आवा=प्रसाद लेवा

नमवा.

गेवा=हेअवातपासवा

लेवा=आजवापकडवा.

पाठ १९ ओ.

नही=ना, नकारे अता

वतार शब्द.

दुध=पय. माताना

रुनमांथी निक्षणना

से प्रवाही पदारथ.

मासा=मासो बाळ.

पछी=नरे रहीनि प-

छवाडेयी, पाऊणयी.

पाठ २० ओ.

मारा=पेतामि.

हृष्टे=होष्टे.

गेवुं=हेअपुं, बाणपुं;

पाठ २१ ओ.

तारे=ते वज्रत.

घरे=मुकाम, वास, र-

हेकाण.

ताइ=सागामाणसनुं.

पाठ २२ ओ.

गोण=शेरडीना रसने

डिकाणी नरम अ-

थवा कडलु करेले

आवानो पदारथ.

हनुं=नडी अतावतार

शब्द.

लागशे=पसंद आपशे.

हतां=नडीपाळु अता

वतार शब्द.

माळु=वर घडोशी, मां

पाठ २३ ओ.

माक=तरकारे, माळु

पालो.

तारा=सामाणसना

दाण=कडापनामिआण.

आवशु=पधारशे.

अंध=घोरपुं, निद्रापुं

यपुं.

हसे=आपशे.

पाठ २४ ओ.

हाय=कर, लुण, हरी.

तारा=सामाणा.

पग=टांटी आ, अरलु,

पाय.

गेडि=काणु, हेअ.

पाठ २५ ओ.

नथी=छेनही.

काका=आपता बाळ.

क्यां=क्या ठेकाणे.

नाक=नाशीका, आस

लेवानी धंदी.

तमारे=सामा माणु-

सना.

पाठ २६ ओ.

કાંઈ=લગાર, થોડું, જરા  
આપુ=દેહ.

ખેલન=ખા, ભગની.

વાત=કથા, કેણ, કથન,  
કાણી.

કહું=બોલું.

આપું=જમવું, ભોજન  
ન કરવું.

પાઠ ૨૭ મો.

કાણુ=કપિ, કપો.

યાવ=જાગે, બને.

માચી=માની ખેલન.

એક=સંખ્યામાં પેલેલો  
આંકડો.

એ=એકને એક સં-  
ખ્યા, ૨

ભાઈ=બંધવ.

પાઠ ૨૮ મો.

બોણે=ખમ્બર પડે.

મસ=વધારે, જાસ્તી,  
ધણું.

આપીશ=દર્શશ.

લાવી=આણી.

કરશે=મનાવશે.

ખાશે=જમશે.

સરેત=યાદ, ખબર,  
જાણ.

ખાજરી=એક જાતનું  
અનાજ.

ધર્મી=એક જાતનું અ-  
નાજ.

પાઠ ૨૯ મો. [કરો.

પૂછી=સવાલ કરો, પ્રશ્ન

કહે=કોણ, સંગળાવો,  
માગે=કહે.

તો=અવ્યય દ્વિ.

કાન=કરાય, કાજ.

કહું=બોલું, વદું.

પૂછું=સવાલ કરું.

બેઠશે=જરૂર પડશે.

પુરી=નાનીશોટલી, અ-  
ધુરી નહીં તે.

પાઠ ૩૦ મો.

શુભો=દેખો.

હતા=હાજર.

માગી=પૂછી.

આપો=દો, સોંપો.

કેરી=આંખાનું ફળ.

તેણે=પેલાએ.

પાઠ ૩૧ મો.

તમે=મીઠ્ઠે પુરુષ.

ભુખ=હાવા, કાવા.

ભુખી=ખાવાવગરની

પણુ=પરંતુ, તોપણ,

તથાપી.

લાગી=થઈ, વળગી,  
ચોટી.

થઈ=બની.

ખાહાર=મારગમાં, ર-  
સ્તામાં.

જાવ=ચાલતા થાઓ.

પાઠ ૩૨ મો.

પાસે=કને, નજદીક,  
લગભગ, હુંકહું.

ભાભી=ભાઈની કે દો-  
સ્તદારની વહુ.

તેની=પોતાની.

બીજો=અવર.

ક્યારે=કીએ વખતે.

હિમ્મત=આડું નહીં તે,  
ખડું.

પાઠ ૩૩ મો.

મુંદર=ઝાડમાંથી નિ-  
કળેલો ચીકણો પ-  
દારથ.

આંખા=કેરીનું ઝાડ.

સોનું=કનક, હમ.

શુની=અસલી, નવી  
નહીં તે, પુરવની,

ધણા કાળની.

કાલે=ચાલતાં દીવ-

સનો આગલો કે  
પાછલો દીવસ.

પાઠ ૩૪ મો.

ચાર=ત્રણને એક, બેને  
બે. (૪)

કેટલા=કોઈ સંખ્યા મા-  
લમ ન હોય તે પુ-  
છવામાં આવે એ  
વા શબ્દ અમુક  
સંખ્યા.

માથુ=મસ્તક, શીર, ટો-  
ચ મથાણુ.

છત્રી=ટોપ, છત્ર, છતરી.  
માયાં=મસ્તકો.

પશુ=જનાવર, ઢોર,  
હેવાન.

પાઠ ૩૫ મો.

પહંશા=પુરેદા, જઈ.  
આવો=પધારો.

જોડે=સાથે સંગાથે; પા-  
સે કને.

તેડી=ઉચકી.

નાની=કદમાં થોડી બ-  
ચુકડી.

ખીજી=જીજી.

જઈશ=ફરે થઈશ.

ખીર=મઝિલા સોખા

દુધમાં ઢીકાજેછતે.

પુરી=ઘઉંની તળેલી  
નાની રોટલી.

પાઠ ૩૬ મો.

સારો=બેશ; મળનો;  
સુંદર.

માટે=વાસ્તે, કાળે સા-  
રૂ અરથે મળે જા-  
તે, પંડે, મતે.

લીધો=આણ્યો.

કાગળ=કોરો અથવા  
લખેલો પત્ર.

કેવા=કેવી તરેહનો; કેવી  
જાતનો.

લખાવશે=લખવા બ-  
તાવશે.

લખીશ=લખવા બેશીશ  
વારે=વખતે; કાળે.

આવડે=સમજે, જાણે.  
પાઠ ૩૭ મો.

જુઓ=ધાંટો; હાંકારો  
ટઉંકા.

થયું=અન્યું.

પાડા=પાહાડો બેસનો  
તર.

પાડશે=કાહાડશે; હેડે  
નાખશે.

પાઠ ૩૮ મો.

બેસું=પલાણ કરું.

ધાડો=અથ, તુરંગ; હથ.

અરીઆવાળુ પશુ.

ધોડે=તુરંગે.

કચે=કીચે, કોણે.

જોકરા=જોકરાં, બાળ.

આપણ=આપણે પોતે

જાડો=પુષ્પ, મજબૂત.

આવડે=જાણે, સમજે.

ચાકરે=નોકરે, સેવક;  
દાસ.

બાંમો=નામ છે.

પાઠ ૩૯ મો.

આણું=લાવું.

બહુ=વધારે, ઘણું મસ

પાણી=જળ, નાર.

ખપ=અગત્ય, જરૂર.

ઉભી=આડી નહીં.

જોડી=જોકરી, દીકરી.

શે=કીચે પ્રત્યે પૂછના-  
ર શબ્દ.

કને=પાસે; નજીક.

પીળું=હળધર જેવા  
રંગનું.

કાચા=રાંધ્યાવશર ના.  
તરસ=તલપ; ખાસ

પાણીની ધખ.  
લાગી=થઈ.

પાઠ ૪૦ મો.

બજી=શાણીડાહોસારી  
પેટ=ઉદર.

રાંધિ=બાફે; પકાવે.

ખાધા=જમ્યા.

ખવાડત=જમાડત.

દાહડે=દીવસ.

રાંધિલા=બાફેલા.

પાઠ ૪૧ મો.

ખાપડા=ખીચારા ગ-

રીખ રાંક.

ધીમ=હળવે, સાસતે.

અમે=પોતે, જાતે.

ઝટ=તાકીદ, જલદી

ઉતાવળ; તરત ઝટ

પટ એકદમ.

દાંત=દંત.

મધ=મધમાખીનો

ખોરાક ગોળ જેવા

અખો પદારથ.

ખાપણી=પોતાની.

શરી=મહેલો.

વહુ=ખાપડી સ્ત્રી ધ

ણીઆણીભારજ.

એમને=તેમને.

ડોશી=વર ધ સ્ત્રી.

હીડાતુ=ચલાતુ.

ખાપડી=ખીચારી.

બજા-સાગ ખેત.

તેમને=તેઓને.

ચાલે=હીડે.

પાઠ ૪૨ મો.

ઓળ=સાકક; મશળ.

વેળા=વખત; કાળ સ-

મય.

ગંદી=મેલી, ઓખી

નહી તે.

ગાંડી=અફલવગરની

દીવાની.

લુગડાં=કપડાં, વસ્ત્ર.

અરે=ઓ.

મેલાં=ગંદાં; ઉજળાં ન-

હી તે.

ઉડે=ફરકે.

જોયો=દેખ્યો, નરખ્યો.

ઓળતી=મસળતી.

ઓળ=હોદ, પંકિત.

પેહેર=ધાલ્ય.

મેલાં=ગંદાં.

ડીલે=શરરિ; અંગે.

ગંદી=ગોખરી, મેલી;

અરાખ.

પાઠ ૪૩ મો.

ઓળખો-પરખી.

એતરે=અનાજ પક-

વવાની જમીન.

સાંભળે=સુણે.

કાચુ=બાકી વગરનું

ધંટી=ચક્કા, દળવાનું

પંત.

મગુરી=મેહેનત વધ-

તર.

રાખજે=સાચવજે,

જાળવજે.

અનાજ=દાણા, ધાન.

વાળા=તાંતળા.

પખશા=ફદીયા, જર્ક.

વેચવા કિમતલેવા.

પાઠ ૪૪ મો.

ખાલો=કોહી.

પાચ=પંચકુડું, ચાર-

ને એક.

શા=કંઈ પ્રશ્ન પુછના

ર શબ્દ.

થોડી=લગાર, ઓછી.

મગ=એક જાતનું ક-

ઠોળ.

અડદ=એક જાતનું

કઠોળ.

બાન=કાવર.

પાઠ ૪૫ મો.

બાકી=બકાત અધુરો.

બાકુ=રોધ, અદાવ.

દાગી-પીંશી.

બાકી રાધી.

રોટલા પાળી.

રોટલા=ભાખરા.

રોજ=હમેશાં નાત

આવડે-જાણે.

લોટ-આટી, દળેલું અ  
નાજ.

પાઠ ૪૬ મો.

રમુ=ખેલું.

ઉઠે=ઉભી થાય.

પાકુ-લાત.

સુતી=નિકાવશ થઈ.

ગાય=ગૌ, ધેનુ.

પેલી=ઓલી.

ધોળી=સફેત, ઉજળી.

રાતી=લાલ.

અજાણી=જાણીતી

નહી તે.

અહીં=આ જગાએ

અતરે.

પાઠ ૪૭ મો.

ચારો=દોરનું ખાણુ.

ધાસ ચાર.

ગાંધા=ખાખલો.

ખધુ-તમામ સમગ્ર

થોડું-લગાર.

વિના=નગર, શિવાય.

નાખ કેક, ઉંડટ.

નાખીએ કેકીએ.

ખરાય=પુરુથાય.

પાઠ ૪૮ મો.

ંગાવો=દેખ્યા.

દયા=કૃપા, મહેરબાની

છાશ-દહીમાં પાળી

નાખીવલોવતેછાશ

ભેસ=ડોઝું.

રંગ-રૂપ.

કાળો=સામળો.

સમજણ=અફલબુદ્ધિ

દહી=દધી દૂધમાંછાસ

ગળવ્યાથીથાયછેતે

પાઠ ૪૯ મો.

મઠ=એકજાતનુંકઠોળ

મીઠું=નીમક; લુણ.

કઠી=છાશમાં મશાલો

નાખીઉકાળેછેતે.

હાથે=પોતાની મેળે.

ખીચડી=દાળ અને

ઓખા એકઠાકરીને

રાધેછેતે.

પારખી-ઓળખી.

દેખાડું=ખતાવું.

પાઠ ૫૦ મો.

ઝાડ-તરે, વરક્ષ.

ખૂણા=ખાંચો.

તોડવી=ચૂંટવી.

હીક-સારું.

ધેલો ગાંધા.

ચડી=ઉપર ગઈ

આંખા કરાનું ઝાડ.

આંમલી=આંમલીનું

ઝાડ. [ઝાડ.

લીમડું=એક જાતનું

વડ-એક જાતનુંઝાડ.

ચોરી=ધણીથી છાની

જાણસેલેજાણીતે.

તોડીશ=ચૂંટીશ.

પાઠ ૫૧ મો.

ફાઈ=ખાપની ખેલેત.

નાઠા=દોડ્યો.

ફળીઆ=ખાંચા ખ-

ડકી મેહેલો. શેરી;

માડ.

નિકળે=નીસરે.

કીધુ=કરચું, ખતાવું,

રચું.

\* भेडी=मोटी.  
 अली-सभी, भेदेन-  
 पली.  
 अयर-मात्रमःनन.  
 लाकडी-साही. गेडी.  
 पाठ पर मो.  
 सडि=अधा तमाम;  
 अडेअडे.  
 लाकु=सांजनं आयवा  
 राननुं भोजन.  
 अया-अुमन, मोडी.  
 मेहु=मुण, वदन.  
 गाणा=अराय शण्ड  
 मुयेयी आजवा.  
 दीधी=आपी, आली.  
 वांक=मुनी, तकरीर.  
 मादां=आनरीकापली  
 कडवा=वणु\*जेवा, अरे  
 जेवा.  
 आसड=दवा.  
 पाठ पड मो.  
 तोशन=अधमात, म  
 स्ताई.  
 आंभो=लोअत, नेव.  
 होड=नाश.  
 छेमा=शीघ्रि आडी  
 नही ते अडो.

लुनी=लंगडा, पांगणो.  
 वागे=लागे.  
 रीते=इहोअे आये.  
 अुलामां=अडीमां.  
 मोटा=धरेडा.  
 छुन=प्राण आत्मा.  
 पोतानी=पारकीनहीते  
 नर-लगार, अोधुंथोडुं  
 पाठ पड मो.  
 ठोल=नगाई.  
 ठगला=गंज.  
 आंधि=इधे अमे.  
 निगाण-शाणा, भाग-  
 वानुं डकायुं.  
 नराज=मनुअेय, माणुस  
 वधारे=अतिशय, धायुं  
 मस.  
 पुरां=अरोपर.  
 वगडे=अनवे.  
 पीपी=शरणाई.  
 भेन=अंगवस्त्र.  
 भेडताछु=मातर, भ-  
 लावनारेशाणायुइ  
 मल=गमत, रेमुअ.  
 भेसवा=शइ करवा.  
 पटेन=पाटीदारकलुअी  
 वरस=आर भास.

भारता=पीठता, डाकता  
 शेड=अणीमालेकडपर  
 पाठ पड मो.  
 अेअ-तागे.  
 दीठां=नेयां.  
 नागी=नवस्त्री.  
 धुण=धेशु, अीआडी.  
 कादव=कीअ, कयरो; की  
 अड.  
 कछुआ=नहवाड, कं-  
 डाम टेटो.  
 करे=हीउ, आयड.  
 अछे=गोमे.  
 हण=होण, सातीकु.  
 अणद=गायना पांशी  
 करेलो नरे.  
 केह्युं=अतायुं.  
 धाणी=मलिक.  
 अेड=अेडतां अछे.  
 पोतानी=पारकी नही  
 ठारे=नरनावर.  
 पाठ पड मो.  
 कुतरो=स्वान, कुतरांनो  
 वर.  
 अीलाडी=मंनरी, मनी  
 कभुतर=अभुतर.  
 अकलो=अकलीनो नरे.



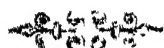
કાગડો=હાડીઓ.  
 પાપટ=મુડો, મુક.  
 પાંખો=પક્ષીનું ઉડવા.  
 નું સાધન.  
 ઝાડે=વરેલું.  
 માળા=પક્ષીના ધર.  
 ઊંચર=ચુવા, મુખક  
 મુશકા.  
 ગરોળી=નનવર.  
 દીધાં=આપવાં.  
 ગથોડો=ખર.  
 પાઠ ૫૭ મો.

એક=સંખ્યાનો પેહલો  
 અક્ષર.  
 બે=એકને એક (૨)  
 સંખ્યા.  
 ત્રણ=બેન એક (૩)  
 લેખણ=વતરાણું, કલમ  
 મુકુ=મેલું.  
 જોડે=સંગાથે, સાથે.  
 ઉલટા=અપવાગવિરુદ્ધ  
 પાઠ ૫૮ મો.  
 ચાર=ચારે બે (૪)  
 પાંચ=ત્રણને બે (૫)

છ=ચારને બે (૬)  
 આંગળાં=હાથની હ-  
 થેળીથી ટેરવાં સુ-  
 ધીનો ભાગ.  
 પાઈ=પૈશાનો ત્રીજો  
 ભાગ.  
 પાઠ ૫૯ મો.  
 સાત=ચારને ત્રણ (૭)  
 આઠ=પાંચને ત્રણ (૮)  
 નવ=છને ત્રણ (૯)  
 દસ=પાંચને પાંચ (૧૦)  
 મીઠું=શુભ. (૦)



# જનહર ખખર.



નાચે સહી કરવારે તમના પ્રવંશ જનહર કરેલ છે આ  
ચોપડી તથા સરકારી અંગ્રેજી મકુનામા ચાલતી અંગ્રેજી તથા  
ગુજરાતી ચોપડીઓના અરથ તથા તરજુમાઓ તથા ડીક-  
સનેરીઓ અને મુંગામના છાપેના પુસ્તક, સંગ્રહ હાલુમતા-  
ની, ગુજરાતી તથા નાટકો જનધરમના તથા વેળાવધરમના  
તથા વારતાઓ, કાવ્યો તથા ક્રીસાઓ તથા પેદકના પુસ્ત-  
કો પાંગરે ખીજી ઘણા જનના પુસ્તકો અમારી પાસેથી  
સરસ છાપ ને સસતી કીમત મળશે માટે સાગરાં તોવી  
તેાય તેમણે પોષ્ટપેડ કાગળ લખી ખુલાસો કરેલા નાટપેડ  
કાગળ લીધામા આવશે નહીં.

અમદાવાદ.

{ જુકેસલર. જગજીવન દસપતરામ  
હ. ચણુ દરવાજાના મેદાનમાં  
ખાલિદનની હૈવલી નીચે પુસ્તક  
ખાનું.  
લી. પટેલ. હરગોવિન્દદાસ હરજી  
વિન્દદાસ પુસ્તકવાળા ઠા. શામુર  
વનમાળી વાંઠાની પોળ.



